

		Sukhbataar	Ruslana když přišla	Ruslana trvalý pobyt (1)	Eliška	Nabil (3)	Kelmende (3)	Hanna (3)	Heléne (4)
1	průkaz totožnosti (např. občanský průkaz)								x
2	pas	x	x	x	x	x	x	x	
3	vízum (povolení ke vstupu na území státu)	x	x		x	x	x	x	
4	povolení k pobytu	x	x	x	x				
5	dostatečné finanční prostředky, doloženo např. výpisem z účtu (posuzuje se, zda je cizinec ze svých příjmů schopen vyžít)	x	x	x	(x2)				
6	zajištěné ubytování např. nájemní smlouvu	x	x						
7	pracovní povolení*	x	x		x				
8	zajištěnou práci, např. zvací dopis od zaměstnavatele či uzavřenou pracovní smlouvu*	x	x		x				
9	doklad o dosaženém vzdělání	x	x						
10	výpis z trestního rejstříku			(x2)	(x2)				
11	zkoušku ze znalosti jazyka			x					
12	uzavřené komerční zdravotní pojištění	x	x						

Vysvětlivky:

* – Pracovní povolení opravňuje cizince pracovat na *konkrétním volném* pracovním místě v České republice. Cizinec s pracovním povolením může být tedy přijat na ta pracovní místa, která se nedaří obsadit pracovníky z České republiky nebo EU – zaměstnavatel musí primárně zaměstnávat občany EU a ČR, až pak cizince.

Paní Ruslana přicestovala do ČR na *vízum k pobytu nad 90 dní za účelem zaměstnání* – proto musela a doložit mnoho výše uvedených dokumentů. Vízum platí maximálně rok, takže poté zažádala o *povolení k dlouhodobému pobytu*, které je potřeba pravidelně obnovovat. Poté, co měla v ČR alespoň 5 let tento *dlouhodobý pobyt*, zažádala o *trvalý pobyt* - k jeho získání musela také doložit určité dokumenty a složit zkoušku z českého jazyka na úrovni A1.

1 - osoby s *trvalým pobytem* získají téměř všechna práva (ale i povinnosti) jako občan ČR¹. Jsou například zařazeni do *systému veřejného zdravotního pojištění*. Mohou tedy také v ČR *pracovat bez povolení k zaměstnání* a jsou pro ně *dostupná všechna pracovní místa* (až na ty, pro jejichž vykonávání je vyžadováno české občanství – například práce ve státní správě)

x2 – když si tyto doklady úřad vyžádá, musí je cizinec předložit

3 – člověk, který prchá (kvůli pronásledování či ozbrojenému konfliktu), často doklady nemá. *Může proto vstoupit na území jiného státu bez dokladů*, protože tak činí ve snaze zachránit si život. Ale v okamžiku, kdy se dostane do první bezpečné země, by se měl *přihlásit úřadům a neprodleně zažádat o mezinárodní ochranu – azyl*. Úřady by jej zase měly identifikovat a zavést do systému, aby se v zemi nepohybovaly nezaregistrované osoby.

4 - V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie/EHP má každý státní příslušník ČR právo na pobyt v jiném členském státě EU (tzv. volný pohyb osob), což znamená, že každý občan Unie má **právo svobodně se pohybovat a pobývat** na území členských států EU.

Občan ČR tak může vstupovat a pobývat a pracovat na území ostatních členských států EU bez zvláštních omezení, a to pouze na základě **platného cestovního dokladu nebo průkazu totožnosti** (jako cestovní doklad je tak možné použít občanský průkaz se strojově čitelnými údaji). Totéž platí pro občany EU v ČR.

Právo volného pohybu osob může být omezeno pouze v případech odůvodněných veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností nebo ochranou zdraví. Volný pohyb osob platí též pro státy Evropského hospodářského prostoru (Norsko, Island, Lichtenštejnsko) a Švýcarsko.

Měli byste ale o své přítomnosti **informovat místní úřady** (buď vy, nebo ubytovatel).

- **Cestovní pas**

Cestovní dokument, který pro konkrétního člověka vydává stát, jehož je občanem. Je základním dokumentem, který je potřeba *pro vstup a projíždění jinými státy*.

Cestovní pasy zároveň deklarují právo na ochranu v zahraničí státem, který tento dokument vydal.

TIP: Porovnejte „sílu“ cestovního dokladu jednotlivých zemí světa podle různých kritérií - například dle **počtu zemí, které můžete s tímto pasem navštívit, aniž byste si museli zajistit vízum** <http://www.passportindex.org/byLocation.php>

---

¹ Nemá volební právo a zůstávají mu navíc povinnosti vůči ministerstvu vnitra – např. prodlužovat si co pět let povolení k trvalému pobytu atd.
Metodické materiály vznikly v rámci projektu Na cestě..., realizovaného vzdělávací organizací ARPOK, o. p. s., v letech 2016–2018 za finanční podpory České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce.

- **Vízum**

Vízum je povolení, které za podmínek v něm vyznačených (zejména platnost víza, povolená doba pobytu...) opravňuje cizince ke *vstupu a pobytu na území určitého státu, resp. území společenství států – například schengenského společenství, a k vycestování z něho.*

Vízum se uděluje do cestovního dokladu.

- **Povolení k pobytu**

Na **občany jednotlivých členských států Evropské unie** se vztahuje právo volného pohybu osob.² Občan těchto zemí tak může v ČR pobývat **bez jakéhokoli zvláštního povolení po libovolně dlouhou dobu, a to pouze na základě cestovního dokladu nebo průkazu totožnosti.** Ovšem i na občany EU se podle cizineckého zákona vztahuje tzv. „ohlašovací povinnost“. Musí ve lhůtě do 30ti dnů ode dne vstupu na území ČR ohlásit svoji přítomnost příslušnému odboru cizinecké policie (pokud to neudělá jejich ubytovatel).

Pokud chce cizinec pobývat na území České republiky po dobu *kratší než 3 měsíce*, hovoříme o **krátkodobém pobytu**. Pro cizince ze státu, který má s ČR uzavřenu dohodu o bezvízovém styku je možný pobyt bez víza. (Přehled států, jejichž občané jsou při vstupu a pobytu na území České republiky osvobozeni od vízové povinnosti, je k dispozici na internetových stránkách Ministerstva vnitra.)

Pro cizince ze států, pro které platí vízová povinnost, je pobyt možný na **krátkodobé vízum do 90 dnů** (tzv. turistické vízum). Vízum k pobytu do 90 dnů uděluje zastupitelský úřad České republiky v zahraničí na žádost cizince, kterou je cizinec povinen podat osobně.

V případě, že cizinec chce pobývat v České republice *déle než 3 měsíce*, žádá o **vízum k pobytu nad 90 dnů**. Žádost se podává na zastupitelském úřadě České republiky v zahraničí³. *Účel pobytu*, tedy např. zaměstnání, je pak ve vízu vyznačen.

Vízum k pobytu nad 90 dnů se uděluje s platností až na 1 rok. (V praxi je ale často uděleno na dobu kratší, např. jen na 5 měsíců.) Vízum k pobytu nad 90 dnů lze prodloužit, ovšem v praxi se tak moc neděje. Před skončením jeho platnosti má totiž cizinec právo požádat o **povolení k dlouhodobému pobytu**, což je vyšší status, který cizinci dává více práv.

Z dlouhodobého pobytu je možno získat po 5ti letech pobyt trvalý a z trvalého pobytu je pak po dalších 5ti letech možné žádat o české státní občanství.

---

² (Toto pravidlo platí také na občany dalších zemí společného hospodářského prostoru - Švýcarska, Norska, Islandu a Lichtenštejnska.)

³ K žádosti se předkládají cestovní doklad, doklad potvrzující účel pobytu, doklad o zajištění ubytování apod.

Metodické materiály vznikly v rámci projektu Na cestě..., realizovaného vzdělávací organizací ARPOK, o. p. s., v letech 2016–2018 za finanční podpory České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce.

Zákonné podmínky pro udělení českého státního občanství:

- cizinec má **na území České republiky trvalý pobyt** nepřetržitě po dobu **alespoň 5 let⁴** nebo jiný oprávněný pobyt na území České republiky **alespoň 10 let**
- musí prokázat **znalost českého jazyka**
- musí prokázat základní **znalost ústavního systému České republiky** a základní **orientaci v** kulturně-společenských, zeměpisných a historických **reáliích České republiky**
- v posledních 3 letech předcházejících dni podání žádosti **neporušil závažným způsobem právní povinnosti**, platil veřejné zdravotní pojištění, sociální zabezpečení, důchodové pojištění, zaměstnanost, daně, cla, poplatky...
- musí **prokázat výši a zdroje svých příjmů** (posuzuje se, zda cizinec z jím udávaných příjmů je schopen vyžít), nezávislost na státní sociální podpoře nebo na systému pomoci v hmotné nouzi

- **Pracovní povolení**

Aby mohli cizí státní příslušníci v Česku legálně pracovat, musí získat vízum k pobytu za účelem zaměstnání (či povolení ke krátkodobému nebo dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání) a pracovní povolení.

Občané Evropské unie a Švýcarska a jejich rodinní příslušníci (a občané dalších zemí Evropského hospodářského prostoru, jako je Lichtenštejnsko, Norsko a Island) a cizinci, kteří mají v ČR trvalý pobyt, pracovní povolení nepotřebují. Všichni ostatní cizinci **pracovní povolení mít musí a zaměstnavatel může cizince umísťovat pouze na ta místa, která nelze vzhledem k žádané kvalifikaci či nedostatku českých uchazečů obsadit.**

---

⁴ (či po dobu alespoň 3 let, jde-li o žadatele, který je občanem státu Evropské unie, Švýcarska nebo státu, který je smluvní stranou Dohody o evropském hospodářském prostoru)

Metodické materiály vznikly v rámci projektu Na cestě..., realizovaného vzdělávací organizací ARPOK, o. p. s., v letech 2016–2018 za finanční podpory České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce.